

Hogyan kezdődött?

Harmincéves a Kárpátaljai Ferences Misszió

1989 júliusában érkezett Nagyszőlősrre az első három ferences: Majnek Antal, Radics Dávid és Zatykó László. A kárpátaljai misszió harminc évéért adtak hálát július 28-án. Hogyan indult a magyar szerzetesek kárpátaljai szolgálata? Hidász Ferenc OFM, a bíboros akkori tol-mácsa, a ferences misszió 1997 és 2007 közötti időszakának egyik tagja, valamint Zatykó László OFM, az első között Kárpátaljára érkezett szerzetes elevenítette föl a kezdeteket.

elhurcolt, bebörtönzött lelkipásztoroknak az volt a zseniális ötletük, hogy egy kis kockás füzetbe beleírták, hogyan történjen az istentisztelet, amikor vasárnap a hívek összegyűlnek. Ez a néhány emberből álló mag volt az úgynevezett húszas tanács, a dvadcatka."

Hidász Ferenc így fogalmaz: Egy istentagadó országban az emberek az evangéliumból fakadó hittel, Krisztusba vetett reménnyel és az ő Egyháza iránti nagy-nagy szeretettel éltek. Osztottak egymás sorsában, mindenben támogatták, segítették egymást. Cselekvő tanúságtételük a Jézus Krisztusba vetett hit nagy jele. A szenvedés és a halál ellenére is örömet és békét sugároztak.

Szent II. János Pál pápa 2001-es ukrainai útja alkalmával, kijevi beszédében a következőket mondta: „Köszöntelek, Ukrajna, a hit megvallásának bátor és rendíthetetlen tanúja. Mennyit szenvedtél, védelmezve a nehéz időkben a hit hirdetésének szabadságát!”

A három lelkipásztor Nagyszőlősen telepedett le. Érkezéskor még nem tudtak arról, hogy a városnak ferences múltja van. Azért választották ezt a települést, mondja László atya, mert ez tűnt a legnyomoruságosabbnak – és a legkészségesebbnek arra, hogy befogadja őket. Már itt voltak, amikor kiderült számukra, hogy oda tértek vissza, ahol elődeik már jelen voltak. László atyának egy ágyban fekvő, haldokló öreg pap mesélte el, hogy egykor milyen virágzó életet teremtetek Nagyszőlősen a ferencesek. És hozzátette: ennek megújítása is a ferencesek dolga. Így ismerték meg a szerzetesek a rend nagyszőlősi jelen-

létének múltját, és vették fel a régi szálát.

A háromfős közösség élete egy fürdőszoba nélküli kis vályogházban indult. „Ferencesekhez illő kezdet volt. Lavórban mosakodtunk, és a kertben volt egy pottyantós lehetőség” – meséli. Mindennap a konyhában gyűlt össze a kis csapat, hogy egy kávé vagy tea mellett megbeszéljék a tennivalókat. Gyors és nagy változások indultak el. A három szerzetes körül összegyűltek mindazok, akiknek szívügyük volt az élet újjáteremtése. „Missziós tevékenységünk azért lehetett eredményes, mert nyitott ajtókra találtunk. Az emberekben, az öregekben és a fiatalokban egyaránt ott volt a mély vágy a Jóisten megismerésére. Nem mi voltunk ügyes katonái a Jóistennek, hanem ő volt az, aki nyitogatta előttünk a szíveket.”

Az első húsvét után, októberben, Szent Ferenc ünnepére megnyílt a templom. Sorban jöttek az örömök – emlékszik vissza Zatykó László. „Vasárnaponként mindig megtelt a templom, volt, hogy hajnalig gyóntattam.” Egyik napról a másikra elkezdődött az egymásról való gondoskodás. „Láttuk, hogy ki az, akinek nincs mit ennie, és szóltunk annak, akinek volt. Kezdetben így szerveződött a rászoruló segítése, később pedig ebből a szolgálatból nőtt ki a mai karitatív központ. Idővel a kis vályogházat is sikerült jobb állapotba hozni, és a mindenkori rendtagok és vendégeik otthonává vált. A hős kezdetet Zatykó atya így értékeli: „Könnyű dolgom volt, mert kezdetben a kis eredmény is nagynak tűnt. A neheze az utódoké, a folytatás már az ő feladatuk.”

Trautwein Éva
Fotó: Merényi Zita

Kárpátalján, 1989-ben a 40 katolikus egyházközségben már csak kilenc pap – egy kivételével valamennyi 70 éven felüli – jelentette a Római Katolikus Egyházat. Teljesen hiányoztak a vallási élethez szükséges könyvek, a Szentírás, az imakönyvek, az énekeskönyvek. A Szovjetunió összeomlásával a mindennapos vallásüldözést gazdasági, politikai és erkölcsi

Hidász Ferenc

válság, létbizonytalanság követte, és a magyarok a szovjet birodalom alattvalóiból egy nemzetállami ambícióktól fűtött független ország, Ukrajna másodrendű polgáraivá váltak.”

Kárpátalján Paskai Lászlót Csáti József vikárius fogadta. Ő szervezte meg számára a kárpátaljai körutat, melynek célja az volt, hogy a bíboros valós képet kapjon a hitéletéről. Paskai László egyik úti célja Nagyszőlős volt. Mindenütt tömegek fogadták, zokogó emberek, akik előtt akkor nyílt meg az évtizedekre bezárt templomok kapuja. Pas-

kai bíboros visszaemlékezve így fogalmazott: „A misszió elindításában kézzelfoghatóan a gondviselés keze nyomát láttam és látom, az egész kárpátaljai misszió is a gondviselés műve.”

Szentmisék, találkozások, megbeszélések tették ki a látogatás öt napjának programját, és megszületett a megegyezés, elkezdődött a szolgálat. Kárpátaljára öt papot küldhetett Magyarország, továbbá engedélyezték, hogy a papi hivatást választó kárpátaljai magyarországi teológiaiakon végezhessek a tanulmányaikat, és lehetővé vált egyházi könyvek behozatala is.

1989-ben öt szerzetes érkezett Kárpátaljára: Bohán Béla SJ, Dióssi Kornél OP és három ferences, Majnek Antal, Radics Dávid, valamint Zatykó László. A ferencesek a rend regulájának és szellemiségének megfelelően itt is közösségben éltek az életüket. Nagyszőlősen telepedtek le,

innen jutottak el naponta a járás településeire, kezdetben Viskén, Huszton és Rahón át egészen a Tisza forrásáig.

Zatykó László könnyekkel a szemében meséli: „Amikor megérkeztünk, kilátástalanul tűnt a helyzet. Kosz, szürkesség, felszántott utak mindenfelé. Úgy nézett ki az ország, mint egy vesztett háború után. Nagyszőlősen a plébániatemplomban szemét, szétvert berendezés. A cipőgyár raktárnak használta a templomot, és mindent megtettek azért, hogy tönkretessék. Célba lőttek a freskókra. A nyomok azt mutatták, hogy Szent István szeme volt a célpont.”

Zatykó László azután így folytatja: „Egészen addig csak ezt a szürkéséget láttam, amíg nem találkoztam az első emberrel. Az itt élők tüzes lelkűek voltak” – mondja, és arról mesél, hogy a vallásüldözés éveiben pap nélkül virágzóban működött itt a hitélet, mint más országokban sok pappal. „Azt tapasztaltuk, hogy mindenütt volt egy maroknyi csapat, akik a kezükbe vették az egyházi élet működtetését. Az